

Conflicte Els continguts de la xarxa

La guerra d'internet

a
ara

Les **20** claus per entendre com canviarà internet a partir de l'ofensiva dels estats per controlar la pirateria a la xarxa, amb els EUA liderant l'operació

El tancament de Megaupload és l'operació més decidida dels EUA contra la pirateria. S'obre un període d'incertesa amb moltes preguntes sobre si la barra lliure continuarà sent la norma a la xarxa.

A. GUTIÉRREZ / N. ARAGUÁS
A. CASTELLVÍ / J. SERRA
S. SÁNCHEZ

1. Què és Megaupload i per què l'ha tancat l'FBI?

És un servei amb seu a Hong Kong que proporciona espai d'emmagatzematge a la xarxa i facilita la descàrrega d'arxius per part d'altres usuaris. Quan es combina amb altres webs que permeten buscar un arxius concret (un disc, una pel·lícula...) i ofereix l'enllaç adequat, es crea un sistema que facilita el consum a la carta de continguts culturals sense cap cost directe. Abans d'ahir agents de l'FBI van tancar la web i van detenir els seus responsables a Nova Zelanda, sota l'acusació de violar repetidament les lleis de *copyright*. A internet hi ha diversos serveis similars, però amb 81 milions d'usuaris únics, aquest és el més popular (i la tretzena pàgina més visitada del món).

2. Quina ha estat la resposta dels internautes?

El tancament de Megaupload ha provocat una reacció furibunda dels internautes i dels usuaris que compartien arxius. El col·lectiu Anonymous va bloquejar ahir diverses webs, com la del departament de Justícia dels Estats Units –que més tard va recuperar l'operativitat– o la d'Universal Music, una de les empreses que s'havia posicionat més clarament a favor d'una llei com la SOPA, que protegeixi els drets d'autor. Les xarxes socials també van bullir. Víctor Domingo, president de l'Associació d'Internautes, considera comprensible aquesta reacció: "Han expressat sorpresa, mal·estar i inquietud. Encara que l'activitat de Megaupload hagués produït una suposada vulneració dels

drets d'autor, hi ha drets fonamentals que també s'han de preservar, com la llibertat d'expressió".

3. Què és la SOPA?

És una llei que fins ahir pretenia aprovar el Congrés dels EUA per evitar la pirateria a internet. Preveia penes de fins a cinc anys de presó per a qui distribuïx un contingut sobre el qual no té la propietat dels drets. La llei preveia tancar tot un domini d'internet per una sola violació dels seus preceptes, la qual cosa ha despertat les iras dels internautes, ja que, tècnicament, permetria clausurar pàgines com YouTube o tot WordPress, només perquè un usuari o un bloguer hagin comès una infracció.

4. Per què no ha tirat endavant la SOPA?

El Congrés dels EUA ha paralitzat la votació de la SOPA, i ahir el Senat ajornava la votació de la Protect Intellectual Property Act (PIPA), la seva llei bessona. "Es vol transmetre el missatge que, de moment, la llei s'ha d'estudiar bé, però que, si hi ha delictes, s'actuarà", interpreta Joan Barata, professor de dret de la informació de la facultat Blanquerna.

5. Per què s'ha tancat el portal Megaupload precisament ara?

Barack Obama està entre dues aigües: el lobi d'internet i el de la indústria de continguts. En particular, la indústria del cinema, una de les grans donants de les campanyes demòcrates. I actua en conseqüència. Segons OpenSecrets.org, entre el juliol del 2009 i el juny del 2011 els lobis pro SOPA van donar 85 milions de dòlars a membres del Congrés i 45 milions als senadors, mentre que els anti-SOPA hi van aportar 17 i 27 milions respectivament.

6. Què passarà amb els arxius que es van penjar legalment a Megaupload?

FACUA-Consumidores en Acción va instar ahir el govern espanyol a sortir en defensa dels seus ciutadans i a reclamar a l'executiu nord-americà "les mesures necessàries" per garantir-ne la recuperació. Genís Roca, expert en internet i xarxes socials, es mostra escèptic: "Jo crec que tenen raó, però estan perduts". I lamenta: "Quan lluites contra un lobi, l'experiència ens demostra que no n'hi ha prou amb tenir raó". Compara la situació amb la gent que ha comprat bitllets d'avió de companyies que han fet fallida. "Se'n renten les mans", conclou.

7. Els Estats Units poden convertir-se en la policia d'internet?

Les accions legals que els Estats Units poden emprendre sobre webs d'altres països se sustenten en el Conveni de Berna, un tractat internacional sobre drets d'autor que està signat per 164 estats del món (també Espanya) i que els obliga a respectar els drets de propietat intel·lectual dels autors dels altres

països signants. Com que els Estats Units és el país que té les lleis més dures en la protecció d'aquests drets –per la potència de la seva indústria cultural– és normal que sigui el que més els persegueixi arreu. Segons explica Misha Glenny al seu llibre *El costat fosc de la xarxa*, el govern dels EUA "pot accedir per mitjans legals a les dades de Google en poques hores, i com que Google recopila dades d'arreu del món, això li dona un gran avantatge estratègic". La llei SOPA donava un pas més per poder actuar contra webs d'altres països que infringissin drets d'autors nord-americans, ja que preveia obligar les webs dels EUA a no enllaçar-hi, els anunciants a no fer-hi negoci i, fins i tot, els proveïdors de serveis *online* nord-americans a bloquejar-les pel sistema *DNS filtering*.

8. Es poden tancar webs a Espanya?

La llei Sinde veurà la llum amb el PP després que Zapatero no s'atrevisi a tirar-la endavant per la pressió dels internautes. Com recorda Barata, un dels punts més polèmics de l'article és que atorga al ministeri de Cultura la potestat de tancar webs. Ho podrà fer una nova secció segona de la Comissió de la Propietat Intel·lectual, que en dependrà i estarà formada per funcionaris. "Es una estructura administrativa paral·lela a l'estructura judicial, que pot dir una cosa diferent del jutge sobre un mateix tema", explica Barata. En cas de contradicció, al final preval la decisió del jutge, però el ministeri de Cultura ja haurà actuat abans sobre la web tancant-la preventivament.

9. És legal descarregar-se continguts pirates?

L'usuari que només descarrega continguts no comet cap infracció. "No té per què saber si aquell arxiu que està a la seva disposició a internet incompleix o no els drets d'autor", explica l'experta en propietat intel·lectual i societat de la informació d'Esade Carmenchu Buganza.

10. Què li pot passar a qui pengi continguts pirates?

Sí que pot ser sancionat aquell que puja a la xarxa continguts amb *copyright* sense tenir l'autorització de l'autor. Si ho fa sense ànim de lucre, és una infracció civil i la sanció econòmica s'haurà de calcular en funció de les pèrdues que aquella pujada li ha suposat a l'autor, però si ho fa per treure'n un benefici econòmic -o d'un altre tipus- llavors seria un delicte penal que pot acabar amb presó. "La directiva europea antipirateria diu que el càstig ha de ser proporcional als danys ocasionats. A Europa, les sancions per aquests delictes són dissuasives, i als Estats Units, en canvi, són punitives i poden suposar molts anys de presó", diu Buganza. L'advocada afegeix que, a Espanya, les P2P no es poden perseguir per via penal, només civil. Un informe de la Fiscalia General de l'Estat, del 2006, eximeix aquestes xarxes de qualsevol delicte, perquè considera que no hi ha ànim de lucre.

11. Publicar enllaços a arxius és sancionable?

Una sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona, del març del 2011, contra la web El Rincón de Jesús, que -entre altres coses- oferia enllaços a Megaupload i Rapidshare, va establir que les webs que només contenen enllaços no comet delictes ni infracció contra la propietat intel·lectual. Segons Buganza, aquesta decisió judicial eximeix de delicte tots els llocs que només enllacen, com per exemple SeriesYonkis. El gran interrogant és saber com s'aplicarà la llei Sinde. Si la comissió creada pel ministeri es po-

sa ara a tancar P2P o webs que només donen enllaços, se suposa que es podria recórrer als tribunals i, fins ara, tots els judicis d'aquest tipus han acabat amb absolució. Però el problema és que tant la llei Sinde com el decret de desplegament deixen moltes coses a l'aire, assenyalava l'advocada.

12. Es frenarà la pirateria amb lleis com la Sinde o la SOPA?

Difícilment, perquè l'endemà mateix de clausurar un lloc en pot aparèixer un altre que en repliqui el servei. El professor de màrqueting d'Esade Marc Cortés considera que lleis antipirateria com la SOPA o la Sinde no fan més que "intentar perpetuar models de protecció dels drets d'autor que formen part d'èpoques pretèrites", la qual cosa les fa poc adequades per acabar amb el fenomen de la pirateria. "Es un model segons el qual cada vegada que s'intercanvia el producte, es paga. Això pot ser molt interessant per al productor, però en el món actual no té sentit", defensa Cortés. En la seva opinió, caldria buscar fórmules que permetessin protegir els drets d'autor sense prohibir l'intercanvi

- 01— El hacker Kim Schmitz, fundador de Megaupload.
- 02— Anonymous ha reaccionat a la clausura de la web de descàrregues.
- 03— Megaupload ofereix "accés il·limitat" als continguts.
- 04— L'exministra de Cultura Ángeles González-Sinde.
- 05— Els llibres digitals també pateixen la pirateria.

dels seus productes. "L'exemple més flagrant -diu- és el de la música, en què més enllà dels ingressos que es poden generar per la compra d'una cançó hi ha moltes alternatives perquè l'autor es vegi beneficiat de les seves produccions, com per exemple amb els concerts".

13. Quines fórmules proposen els contraris al tancament de webs?

"La policia i el Codi Penal no són els millors instruments per solucionar això", observa Josep Lluís Micó, director del grau de periodisme a la Universitat Ramon Llull. Ell aposta per "reeducar" la gent, però reconeix que és un tema "complicat" per la seva vessant econòmica. "Tenim un tipus de joventut que s'està acostumant que els dolents són aquells que fan pagar", exposa. Tampoc creu en l'eficàcia de lleis antipirateria com la SOPA o la llei Sinde: "Neixen amb una mentalitat antiga, una idea de negoci vàlida per al passat. Caldria uns legisladors que entenguessin l'essència dels dominis 2.0 més enllà de les eines tradicionals de repressió i persecució".

14. Quin és l'abast del dany que causa la pirateria?

L'economista Lluís Bonet explica que "la magnitud del problema és molt difícil de determinar perquè la informació l'aporten els mateixos sectors perjudicats, que fan de lobi per condicionar els marcs normatius, però ningú no nega que el canvi d'un model analògic a un de digital té uns efectes absolutament visibles en les fonts tradicionals d'obtenció d'ingressos, cosa que fa difícil mantenir el funcionament i l'estructura de costos tradicional". Però les dades de facturació són eloqüents. La venda de música a l'Estat suposava més de 600 milions d'euros l'any 2000. El 2011 va ser només

de 148,8 milions. La consultora IDC va fer un informe l'any passat en què assegurava que un 92% dels internautes espanyols d'edats compreses entre els 16 i els 24 anys admetien fer servir serveis de descàrrega d'arxius. Entre la franja dels 45 als 55 anys, el percentatge és del 70%. Félix Riera, director de l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC), ho valora: "L'economia de la propietat intel·lectual serà cada cop més un dels factors de riquesa del país. No tenir capacitat de controlar (i sobretot fer que es respectin els drets) implica un empobriment del país que Catalunya no es pot permetre".

15. Espanya és el país més pirata del món?

EL BITLLET

D'on es baixarà la pel·lícula sobre Megaupload?

Que aixequi la mà tothom que abans de llogar un pis no s'interessa per la meua de veïns que tindrà i per la solvència del propietari. Ningú? Doncs sembla que molts usuaris de Megaupload no van aplicar aquesta prudència elemental en triar el lloc on emmagatzemar els seus fitxers, si ens hem de guiar per la quantitat de gent que es declara client de pagament del servei. En alguns casos no em queda clar si els amoïna més no poder recuperar el que hi havien guardat o que ara estigui en mans de l'FBI, però segur que més d'un lamenta no haver optat per alternatives de núvol menys tènues i més funcionals, com Dropbox, Box, iCloud o Google Docs. Serveis que, per cert, començaran a mirar-se amb lupa l'ús que en fan els seus clients.

Hi ha qui diu que allà on ha caigut Megaupload hi naixeran altres webs i que no es poden posar portes al camp. No n'estic tan segur: quan saps que et pots trobar la policia a la porta de casa, et repenses les coses abans de fer-les. Els internautes som ja la carn de canó d'aquesta guerra digital. Sóc partidari de la llibertat a la xarxa, però em fa sentir incòmode ser en el mateix bàndol que Megaupload i SeriesYonkis, per posar un cas més pròxim.

Veient el sinistre creador de Megaupload, segur que no trigaràn a fer-ne una pel·lícula. El dubte és, com em deia ahir @NandesReig a Twitter, d'on la descarregaran els que vulguin veure-la per la cara.

ALBERT CUESTA
@ALBERTCUESTA

Conflicte Els continguts de la xarxa

VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

És un dels que ho és més, juntament amb països com la Xina, Nigèria i Rússia, on gairebé tots els continguts que no es baixen il·legalment es venen en format de CD o DVD. A Europa la pirateria està més estesa a la zona del Mediterrani que al nord, i més que als Estats Units. En països com Alemanya és fàcil multar persones que es baixen música il·legalment, cosa que no passa a Espanya.

16. Per què és el 2012 un any clau per a internet?

Apple planeja entrar en el mercat dels televisors enguany, amb un aparell que integrarà el consum de televisió ordinària i per internet. Apple TV, a més, permetrà operar les aplicacions de l'iTunes, de manera que l'electrodomèstic serà també consola de videojocs o eina de comunicacions. De la mateixa manera que la companyia de la poma va revolucionar el món de la música amb l'iTunes (i els iPods), s'espera que ara faci el mateix amb els continguts

audiovisuals gràcies a tres qualitats que són marca de la casa: robustesa, seguretat i, sobretot, facilitat.

17. Per què s'actua en el sector audiovisual i no en el musical?

La indústria musical comença a estar organitzada gràcies a gegants com Amazon i Apple, que han establert sistemes basats en la compra per cançons (en comptes de disc), de manera que la unitat surt a menys d'un euro. O bé Spotify, amb el qual es pot escoltar música a la carta de manera legal, bé sigui gratuïtament (amb limitacions temporals i publicitat) o pagant per tenir una tarifa plana il·limitada.

18. Com afecta la pirateria a la indústria del llibre?

L'1% de la facturació del sector editorial a Catalunya correspon als llibres digitals. Però, en canvi, un 8% declaren que lleixen llibres en

A favor i en contra

Dues visions d'un mateix conflicte

Vicent Partal

DIRECTOR DE VILAWEB

1. D'una banda, el govern ha reaccionat amb represàlies als moviments de la xarxa contra la llei SOPA. De l'altra, hem de tenir en compte que aquest és un any electoral i als Estats Units les donacions econòmiques són bàsiques per afrontar la campanya. La indústria de Hollywood aporta molts fons al Partit Demòcrata. I els executius de la indústria del cinema han amenaçat Barack Obama de no pagar. El finançament de la campanya d'Obama és la clau per entendre-ho tot.

2. No es defensen els drets dels creadors –i jo en sóc un– a base d'atacar tot el que es mou. Aquesta acció contra Megaupload és un error. La defensa dels drets intel·lectuals s'ha de fer d'una altra manera. L'error de la indústria és voler mantenir el mateix model de finançament que abans d'internet. El negoci de la música, per exemple, ja ha canviat.

3. El febrer del 1996, el president Clinton ja va proclamar una llei semblant a la SOPA. Totes les webs del món vam reaccionar posant-nos en negre. Quinze anys després, tornaran a fracassar. El que han fet és una barbaritat, els diners ho expliquen tot. Saben que això no s'atura amb repressió.

Les preguntes

1. Per què esclata ara aquesta guerra contra les descàrregues?

2. Està a favor de les descàrregues gratuïtes?

3. Què passarà a partir d'ara?

Antoni Maria Piqué

ANALISTA DE MITJANS

1. Perquè la crisi és molt greu. En aquestes condicions, recuperar quota de mercat és clau per a la indústria formal.

2. No, amb matisos. La primera causa del fenomen són els preus desorbitats dels béns de consum cultural. La cadena de valor d'aquesta indústria està sobrecarregada d'intermediaris que, amb la tecnologia i els processos d'avui, només fan nosa. Si la indústria cultural no s'adapta, les descàrregues seguiran. Però també són molt injustos els negocis muntats al voltant de les descàrregues. S'aprofiten de les necessitats del públic i tampoc no beneficien els creadors.

3. La tecnologia no s'atura i el consum cultural tampoc. Res és com era! Cal una reestructuració a fons del model de negoci del sector de la creació cultural, del tram que va entre l'obra i el consumidor. És més un problema tecnològic que jurídic o d'ordre públic: cap regulació aturarà les descàrregues si ens compensen més que comprar l'original i és alt el risc que aturi la innovació i faciliti la censura. Ens convé també restaurar una millor civilitat en el mercat –portar-se bé– i parlo tant dels marges del 70% com de les descàrregues indiscriminades.

aquest format. La diferència de preu només explica una part petita d'aquest diferencial i, generalment, s'atribueix la resta a la pirateria. José Sanclemente, analista de mitjans, explica: "S'estan comprant pocs llibres, tenint en compte el parc de dispositius existent a Espanya. I quan busques un títol a Google és fàcil que un dels primers resultats sigui un enllaç per baixar-te el PDF de franc. Això no passa, en canvi, als Estats Units, probablement per una qüestió cultural sobre què representa la pirateria, i el mercat de llibres digitals està creixent tot i la pirateria que hi pugui haver".

19. Hi ha pirateria a la premsa?

En el cas de la premsa, el principal problema no són els exemplars de diaris o revistes que es distribueixen de manera pirata. El focus està posat en les anomenades agregacions: un mitjà integra a la seva web notícies elaborades per un altre mitjà, sovint emparant-se amb el dret de cita. Mitjans com el *The Huffington Post* han desenvolupat al màxim aquest concepte de vampirisme periodístic, en el qual un mitjà aconsegueix un contingut similar amb una inversió en periodisme molt menor. També es qüestionen serveis com Google News: tot i que els mitjans acostumen a ser-hi, perquè els suposa trànsit per a les seves webs, part del negoci acaba desviat a Google, ja que molts usuaris es conformen a llegir només els titulars i els resums de la pàgina del cercador en comptes dels diaris.

20. Què proposen els que s'oposen al tancament?

Internauts i usuaris de les webs que ofereixen descàrregues gratuïtes reclamen a la indústria cinematogràfica que es posi al dia. Li demanen que entengui que, en l'era d'internet, el finançament del negoci passa per unes noves coordenades. "La indústria ha de reinvertar-se, ha d'assumir que el context ha canviat", reflexiona Víctor Domingo, president de l'Associació d'Internauts. I posen d'exemple la reconversió que ha experimentat el sector turístic. Les agències de viatges han estat capaces de vendre a la xarxa paquets més econòmics que, de retruc, han beneficiat el client. Per això avui "en el comerç electrònic, el que es ven més és el turisme", detalla Domingo. —

Cronologia

Catorze anys d'estira-i-arrotonsa entre els legisladors i les webs de descàrregues

28-10-1998 S'aprova la DMCA a EUA

Bill Clinton signa la Digital Millennium Copyright Act, la llei que regula la propietat intel·lectual a la xarxa. Preveu sancions als infractors.

Juny 1999 Neix Napster, el primer P2P

Napster permetia als usuaris intercanviar arxius de música en format MP3. Va ser el primer servei d'aquest estil que es va popularitzar.

Juliol 2001 Napster ha de tancar

L'ús de música amb drets d'autor acaba amb una ordre judicial que obliga a tancar Napster. Més tard es va refundar com un servei de pagament.

13-05-2002 eMule, el P2P més popular

Malgrat l'adéu de Napster, el P2P no va desaparèixer. eMule es va convertir aviat en el servei d'aquestes característiques amb més implantació.

21-03-2005 Schmitz crea Megaupload

El hacker Kim Schmitz va crear Megaupload a Hong Kong. A diferència d'altres serveis, aquest emmagatzemava els arxius pujats pels usuaris.

27-11-2009 Primer pas de la llei Sinde

El consell de ministres dona llum verda a la llei d'economia sostenible, que inclou la llei Sinde contra la pirateria. La norma no s'ha aprovat.

26-10-2011 La SOPA entra al Congrés

La Cambra de Representants dels EUA comença a debatre la Stop Online Piracy Act, en paral·lel a la PIPA, al Senat. Totes dues estan aturades.

18-01-2012 Protesta a internet

Milers de webs, entre elles Wikipedia i Google, protesten contra la SOPA implicant l'accés als continguts durant un dia o pintant-se de negre.

19-01-2012 L'FBI tanca Megaupload

L'FBI clausura Megaupload i demana a Nova Zelanda que es detinguin els seus responsables. Anonimous respon col·lapsant diverses webs.